

04 ස්වාහාවික උපදුව සහ ආපදා

ස්වාහාවික උපදුව හා ආපදා පිළිබඳවත් ශ්‍රී ලංකාවේ
අයති වන ස්වාහාවික ආපදා පිළිබඳවත් අධ්‍යයනය කිරීම
මෙම පරිචීනයේ අරමුණ වේ.

වර්තමානයේ ලෙස්කයේ ස්වාභාවික ව ඇති වන විවිධ ආපදා පිළිබඳ ව නිරන්තරයෙන් අසන්නට ලැබේ. මෙබදු ආපදා තිසා මිනිස් ජීවිත, දේපල, පොදු පහසුකම් සහ ස්වාභාවික පරිසරයට එල්ල වන තර්ණ බොහෝ ය.

4.1 රුපය - ආපදා අවස්ථා කිහිපයක්

ස්වාභාවික ව හෝ මානුෂ ක්‍රියාකාරකම් හේතුවෙන් ප්‍රජාවට හෝ දේපලවලට හානි සිදු විය හැකි ස්වාභාවික සංසිද්ධි, උපයුතු ලෙස හැඳින්වේ. උපයුතු නිරන්තරයෙන් සිදු වෙමින් පවතින ක්‍රියාවලියකි. මෙවැනි සිදුවීම්, ප්‍රජාවට හෝ දේපලවලට විනාශකාරී ලෙස බලපාන්නේ නම් එය ආපදාවක් බවට පත් වේ.

4.2 රුපය - උපදෙශ

4.3 රුපය - ආපදාව

නායයැම්, කදුකර ප්‍රදේශීලි පවතින උපදෙශයකි. එහෙත් එය ආපදාවක් බවට පත්වන්නේ මිනිසාට හා දේපලවලට සිදු වන බලපෑම් අනුව ය. මිනිසුන් නොමැති දූපතක සිදු විය හැකි නායයැම් මගින් මිනිසුන්ට හා දේපලවලට හානි නොවන බැවින් එය ස්වාභාවික ව සිදු වන උපදෙශක් පමණි. එසේ වුව ද මිනිසුන් අධික ජනාකීරණ ප්‍රදේශයක සිදු වුවහොත් එය ආපදාවක් බවට පත් වේ.

ක්‍රියාකාරකම්

01. ඔබ අසා ඇති ස්වාභාවික උපදෙශ පහක් තම් කරන්න.
02. ස්වාභාවික ආපදාවකින් සිදු විය හැකි හානි පහක් සඳහන් කරන්න.
03. ස්වාභාවික ආපදා පිළිබඳ පින්තුර ගොනුවක් සකස් කරන්න.

ශ්‍රී ලංකාවේ ඇති වන ස්වාභාවික ආපදා

ස්වාභාවික ආපදාව, කෙටි කාලීන ව ඇති විය හැකි විනාශකාරී බලවේගයකි. ශ්‍රී ලංකාවේ දක්නට ලැබෙන බොහෝමයක් උපදෙශ, වර්තමානයේ දී අහිතකර මිනිස් ක්‍රියාකාරකම් නිසා ආපදා බවට පත් වීම වැඩි වෙමින් පවතී. එලෙස ආපදා බවට පත් ව ඇති උපදෙශ ලෙස නියග, ගංවතුර, නායයැම්, සුළු සුළං, අකුණු සැර, සුනාම්, භුමිකම්පා යනාදිය දැක්විය හැකි ය.

නියගය

යම ප්‍රදේශයකට නිශ්චිත කාලවකවානුවක් තුළ ලැබිය යුතු සාමාන්‍ය වර්ෂාපතනය නොලැබේ යාම නිසා පරිසරයේ ඇති වන වියලි ස්වභාවය නියගය ලෙස හැඳින්වේ.

නියග, මිනැශ ම ප්‍රදේශයක මිනැශ ම කාලයක පවත්නා උපදෙශයකි. අනෙක් ස්වාභාවික උපදෙශ තරම් නියගය කෙරෙහි දක්වන අවධානය අඩු ය. එසේ වන්නේ නියගය අපට නොදැනෙන අයුරින් ආරම්භ වී ක්‍රමයෙන් වර්ධනය වී

මුළු මහත් ජන සමාජයට ම අර්බුදකාරී තත්ත්වයක් ඇති කිරීමට සමත් නිහඹ ව්‍යසනයක් (ආපදාවක්) වන බැවිනි. ශ්‍රී ලංකාවේ නියග බලපාන දිස්ත්‍රික්ක කිහිපයක් 4.1 සිතියමෙහි දක්වා ඇතේ.

නියග ඇති වීමට බලපාන හේතු :

- දිරිස කාලයක් නිසසේ
වර්ෂාපතනය අඩු වීම
- වනාන්තර ගිහි තැබීම
- වියලි සුලං ප්‍රවාහ
- ගෝලිය උණුසුම වැඩි වීම
- භාක ආවරණය ඉවත් වීම

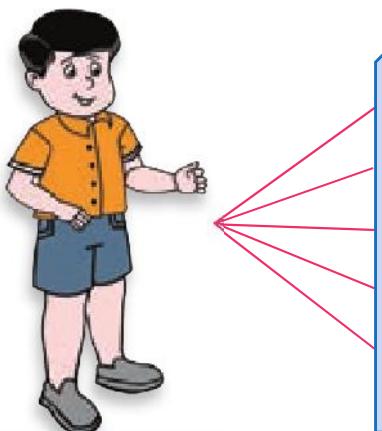
නියගයෙන් ඇති වන හානි

නියගයේ අභිතකර බලපෑම් අංශ දෙකක් යටතේ සාකච්ඡා කළ හැකි ය. මිනිසාට ඇති වන බලපෑම් හා පරීසරයට ඇති වන බලපෑම් වශයෙනි.

4.1 සිතියම - ශ්‍රී ලංකාවේ නියග බලපාන දිස්ත්‍රික්ක කිහිපයක්

මිනිසාට ඇති වන බලපෑම්

- ජලය හිග වීම
- කාෂී අස්වනු විනාශ වීම
- ආහාර හිගය
- වසිංගත රෝග පැතිරීම
- සතුන්ට හානි සිදු වීම

පරිසරයට ඇති වන බලපෑම්

- පරිසර උෂ්ණත්වය ඉහළ යාම
- හුගත ජල මට්ටම පහළ බැසීම
- පැවුමේනි ඇති වීම
- වනාන්තර විනාශ වීම
- ගෙජව සම්පත් විනාශ වීම
- පස නිසරු වීම
- පාරිසරික සුන්දරත්වයට හානි පැමිණීම

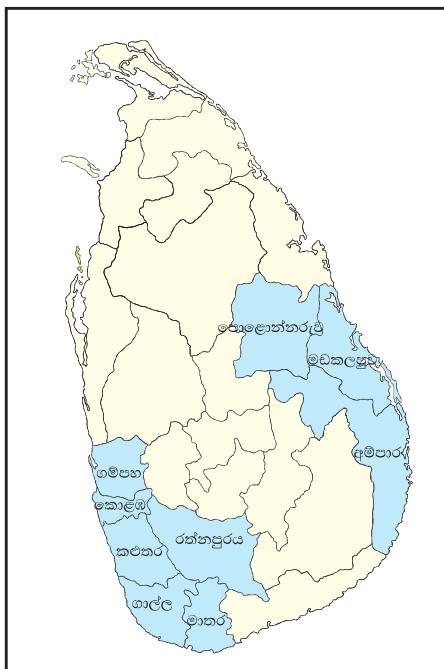
ත්‍රියාකාරකම්

01. ශ්‍රී ලංකාවේ නියග ඇති වන ප්‍රදේශ ශ්‍රී ලංකා ආකෘති සිතියමක ලකුණු කර සේයා කරන්න.
02. නියං උපදෙශක වීමට බලපාන හේතු දෙකක් ලියන්න.
03. නියං ආපදාව මානුෂ ත්‍රියාකාරකම් සඳහා බලපාන ආකාරය පිළිබඳ ව කරුණු තුනක් ඉදිරිපත් කරන්න.
04. නියගය ඇති අවස්ථාවක දී පරිසරයේ සිදු වන වෙනස්වීම් තිරික්ෂණය කර නො තොරතුරු සොයා වාර්තාවක් සකස් කරන්න.

ගංවතුර

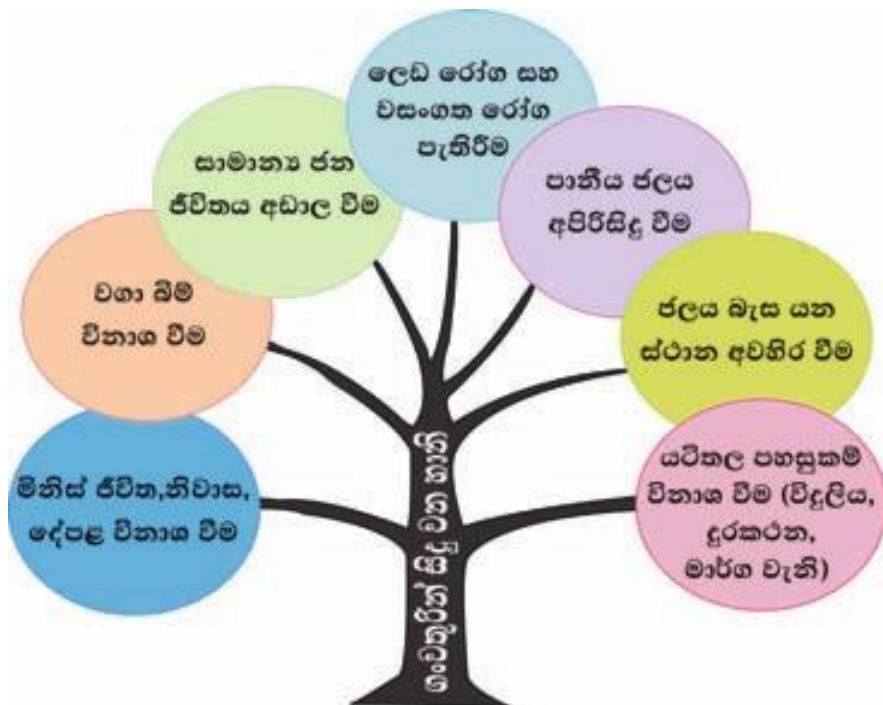
ඇලදොල, ගංගා, ජලාශ ආදියට කෙටි කාලීන ව අධික ජලස්කන්ධයක් එකතු වූ විට එය උතුරා පිටාර ගැලීම සිදු වේ. වර්තමානයේ ගංගා, ඇලදොල නොමැති නාගරික ප්‍රදේශවල පවා සුළු වර්ණාවක දී වුව ද වැසි ජලය පිටාර ගැලීම සුලබ ව දක්නට ලැබෙන ලක්ෂණයකි. ශ්‍රී ලංකාවේ ගංවතුර ආපදාවට ලක්වන දිස්ත්‍රික්ක කිහිපයක් 4.2 සිතියමේහි දැක්වේ. එසේ වුව ද වර්ණාපතනන තීව්තාව වැඩි වීමෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ සැම දිස්ත්‍රික්කයක ම ගංවතුර ආපදාව ඇති විය හැකි ය.

4.2 සිතියම - ශ්‍රී ලංකාවේ ගංවතුර ආපදාවට ලක්වන දිස්ත්‍රික්ක කිහිපයක්

ගංච්‍රුර ඇති වීමට බලපාන හේතු

- නොකඩවා ඇද හැමෙන අධික වර්ෂාව
- කදු ප්‍රදේශවල වනාන්තර එළි කිරීම
- පහත් බිම් ගොඩ කිරීම
- ගංගා නිමිත්තවල වැළි ගොඩ දැමීම

4.4 රුපය - ගංච්‍රුරේ සිදු වන හානි

ත්‍යාකාරකම්

- 01.
- ශ්‍රී ලංකාවේ ගංච්‍රුර ආපදාව ඇති වන ගංගාධාර පහක් ශ්‍රී ලංකා ආකෘති සිතියමක ලක්ණු කර තම් කරන්න.
 - ගංච්‍රුර ආපදාවට ලක්වන දිස්ත්‍රික්ක පහක් එම සිතියමෙහි සේයා කර දක්වන්න.
02. ගංච්‍රුර ආපදා බහුල ව ම ඇති වන්නේ කුමන දේශගුණික කලාපයේ ද?
03. ගංච්‍රුර ආපදාව ඇති විය හැකි වියලි කලාපය දිස්ත්‍රික්ක මොනවා ද?
04. ගංච්‍රුර අවස්ථාවක් විනුයට නගන්න.

නායයැම්

“උස්බෑම් ප්‍රදේශයක පවතින ගල්, බොරජ්, පස් කුටිවලින් සමන්විත පොලොවේ විශාල කොටසක් බැවුම දිගේ පහළට රුධා යාම නායයැම්ක් ලෙස හැඳින්විය හැකි ය”.

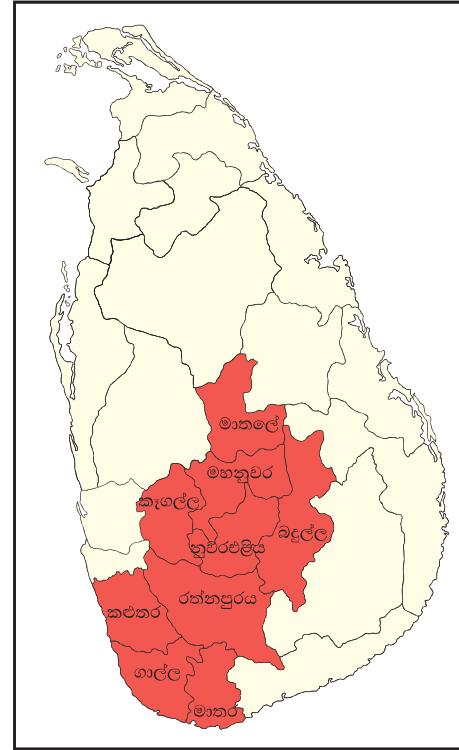
නායයැම් වර්තමානයේ ශ්‍රී ලංකාවේ බහුල ව සිදු වන ආපදාවකි. මෙය ස්වාභාවික ව සිදු වන ක්‍රියාවලියක් වුව ද මේ සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් මානුෂ ක්‍රියාකාරකම් බලපා තිබේ. නායයැම්ට බලපාන හේතු කොටස් දෙකකට බෙදිය හැකි ය.

ස්වාභාවික හේතු	මානුෂ ක්‍රියාකාරකම
නොකඩවා පවතින වර්ෂාව	කදු ප්‍රදේශවල කැලු ගිනි තැබීම
හුමිය අධික බැවුම සහිත වීම	නිසි සැලසුමක්න් තොර ව කදුකර ප්‍රදේශවල ඉඩම් පරිහරණය කිරීම
දිරාපත් වූ පාෂාණ ස්තර තිබීම	ඉදිකිරීම්වල දී ප්‍රමාණවත් ලෙස ගෙවීමෙන් සිදු නොකිරීම
හුමිකම්පා ඇති වීම	ස්වාභාවික ජල මාර්ග අවහිර කිරීම උස් බීම්වල ජලය රඳවා තැබීම

ශ්‍රී ලංකාවේ වැඩි වශයෙන් නායයැම්වලට ලක්වන දිස්ත්‍රික්ක කිහිපයක් 4.3 සිතියමෙහි දැක්වේ.

නායයැම්වලින් සිදු වන භාණි

- ජීවිත හා දේපළ විනාශ වීම
- වගා බීම් විනාශ වීම
- පරිසරය විනාශ වීම
- ජලාශ ගොඩ වීම හා ඇල මාර්ග අවහිර වීම
- යටිතල පහසුකම් විනාශ වීම
- සාමාන්‍ය ජන ජීවිතය අඩාල වීම

4.3 සිතියම - ශ්‍රී ලංකාවේ නායයැම්වලට ලක්වන දිස්ත්‍රික්ක කිහිපයක්

ත්‍රියාකාරකම්

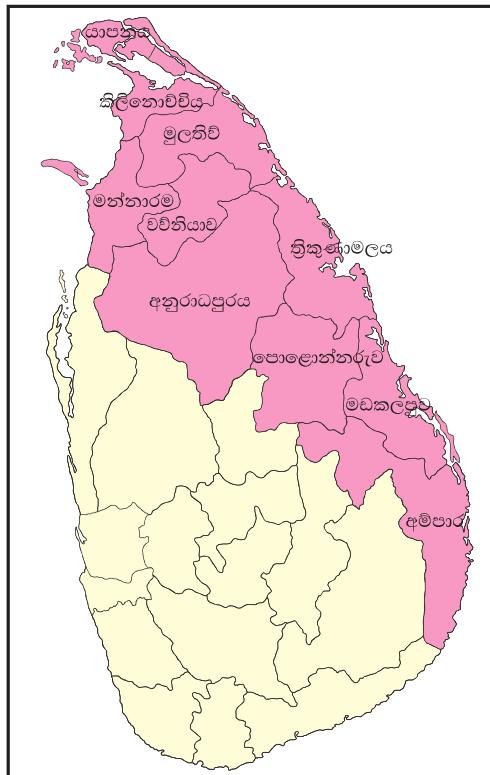

01. තායයැම යනු කුමක්දැයි කෙටියෙන් හඳුන්වන්න.
02. තායයැම බහුල ව සිදු වන දිස්ත්‍රික්ක පහක් ශ්‍රී ලංකා සිතියමක ලකුණු කොට සේයා කරන්න.
03. පහත සඳහන් කරුණු අතරින් තායයැම්වලට බලපාන හේතු තෝරා ලියන්න.

සුළං හැමීම, අධික වර්ෂාව, අධික උෂ්ණත්වය, පහත් බිම ගොඩ කිරීම, අධික බැඳුම් සහිත වීම, කදු ප්‍රදේශවල වගා කිරීම, භුමිය සමතලා වීම, උස් බිම්වල ජලය රද්‍යා තැබීම, ගංගා මුවදොර අවහිර කිරීම, භුමිකම්පා ඇති වීම.

04. තායයැමක දී සිදු විය හැකි විපත් ඇතුළත් කරමින් පෝස්ටරයක් නිර්මාණය කරන්න.
05. තායයැම වළක්වා ගැනීම සඳහා ගත හැකි ත්‍රියාමාර්ග තුනක් යෝජනා කරන්න.

සුළි සුළං (සුළි කුණාවු)

4.4 සිතියම - ශ්‍රී ලංකාවේ සුළි සුළං බලපෑමට ලක්වන දිස්ත්‍රික්ක කිහිපයක්

සුළියක් ලෙස ඉතා වේගයෙන් කරකුවෙමින් හමා යන වේගවත් සුළං, සුළි සුළං නොහොත් සුළි කුණාවු ලෙස හැඳින්වේ.

නිවර්තන කලාපයේ පවතින අධික උෂ්ණත්වය සහ ඒ හේතුකොට ගෙන වර්ධනය වන අඩු පිඩින කේත්දු, සුළි කුණාවු නිර්මාණය වීම කෙරෙහි බලපා ඇත.

ශ්‍රී ලංකාව, නිවර්තන කලාපයේ පිහිටා ඇති රටකි. බෙංගාල බොක්ක ප්‍රදේශයෙහි නිරන්තරයෙන් හටගන්නා අඩු පිඩින කේත්දුවල බලපෑම නිසා දුපතක් ලෙස පිහිටි ශ්‍රී ලංකාව ද නිතර සුළි කුණාවුවල බලපෑමට හසු වේ.

නැගෙනහිර චෙරලින් ශ්‍රී ලංකාවට ඇතුළු වන මෙම සූලං විශාල ප්‍රදේශයක ව්‍යාප්ත වී වයම් දිග චෙරලින් පිටවී යයි. එමගින් දිවයිනේ උතුරු නැගෙනහිර ප්‍රදේශවලට වැඩි බලපෑමක් ඇති කෙරේ. 4.4 සිතියම නිරික්ෂණය කොට සූලි සූලංවල බලපෑමට ලක් වන ප්‍රදේශ හඳුනා ගන්න.

සූලි සූලංවලින් සිදු වන භානි

අධික වර්ෂාව සහ වේගවත් සූලං නිසා විශාල ලෙස පිවිත හා දේපළ භානි සිදු වීම.

වගාවන් විනාශ වීම

විදුලිය, ප්‍රවාහනය ආදී යටිතල පහසුකම බිඳ වැටීම.

චෙරල ආක්‍රිත ප්‍රදේශවල මුහුද ගොඩ ගැලීම.

ක්‍රියාකාරකම්

01. සූලි සූලගක් යනු කුමක් ඇ?
02. සූලි සූලං බලපැවැත්වන දිස්ත්‍රික්ක ශ්‍රී ලංකා සිතියමක ලකුණු කර එම ප්‍රදේශ සේයා කරන්න.
03. සූලි සූලගකින් සිදු විය හැකි අනතුරු ඇතුළත් කොට ලේඛනයක් සකස් කරන්න.
04. එම අනතුරු අවම කර ගැනීම සඳහා යෝජනා ඉදිරිපත් කරන්න.

අකුණු සැර

වලාකුලක් තුළ ඇති විය හැකි විද්‍යාත් ක්‍රියාකාරිත්වය මත ප්‍රතිච්‍රියා ආරෝපණ දෙකක් අතර සිදු වන විදුලිය මුදාහැරීම අකුණු ලෙස හැඳින්වේ.

මෙසේ විදුලිය මුදාහැරීම එක ම වලාකුලක් තුළ හෝ වලාකුල දෙකක් අතර හෝ වලාකුලක සිට පොලොවට හෝ සිදු විය හැකි ය. එමගින් තු තලයට විශාල භානියක් සිදු වේ. ශ්‍රී ලංකාවේ බොහෝ දුරට අකුණු ඇති වන්නේ සංවහන ක්‍රියාවලිය සිදු වන මාර්තු, අප්‍රේල් හා ඔක්තෝම්බර්, නොවැම්බර යන මාසවල දී ය. එසේ වුව ද වසරේ ඕනෑම කාලයක අකුණු ඇති විය හැකි ය.

අකුණු සැර වැදිය හැකි අවස්ථා කිහිපයක්

ගකක යටි කේරී තක් දෙනෙක් අකුණු සැර වැදි මිය යොමු කිරීම්

දිය නාමින් සිටි සිසුවියක් අකුණු සැර වැදි මරුදී

කේරීම් දිය අකුණු සැර

දුරකථන ඇමතුමක ලබා ගත්තින් සිටි පුද්ගලයෙකු අකුණු සැර වැදි මිය යොමු කිරීම්

අකුණු සැරවලින් සිදු වන භාණි

- මිනිස් ජීවිත හා දේපල විනාශ වීම.
- විදුලි රහැන් පද්ධති බිඳ වැටීම.
- නිවාස විනාශ වීම.
- සන්නිවේදන ජාල අත්‍යිය වීම හා විනාශ වීම.

අකුණු අනතුරු වළක්වා ගැනීම

- ගිගුරුම් සහිත වර්ෂා අවස්ථාවල එළිමහන් ස්ථානවල රඳී නොසිටීම.
- උසින් වැඩි ගස් යට නොසිටීම.
- එවැනි අවස්ථාවල ගමන් බිමන්වලින් වැළැකි සිටීම.
- නිවාස තුළ විදුලි රහැන් පද්ධති ක්‍රියාවිරහිත කිරීම.
- දුරකථන හාවිත නොකිරීම.
- අධිබල විදුලි රහැන් යට ගොඩනැගිලි ඉදිනොකිරීම.
- නිවාස ඉදිකිරීමේ දී ආරක්ෂාකාරී ලෙස විදුලි පරිපථ සව් කර ගැනීම සඳහා ප්‍රහුණු කාර්මිකයකු යොදවා ගැනීම.

ත්‍රියාකාරකම

අක්‍රූවලින් සිදු වන අනතුරු වළක්වා ගැනීම හෝ අවම කර ගැනීමට ගත හැකි ත්‍රියාමාර්ග අකුළත් කොට මහජනතාව දැනුවත් කිරීම සඳහා උපදෙස් පත්‍රිකාවක් සකස් කරන්න.

සුනාමි

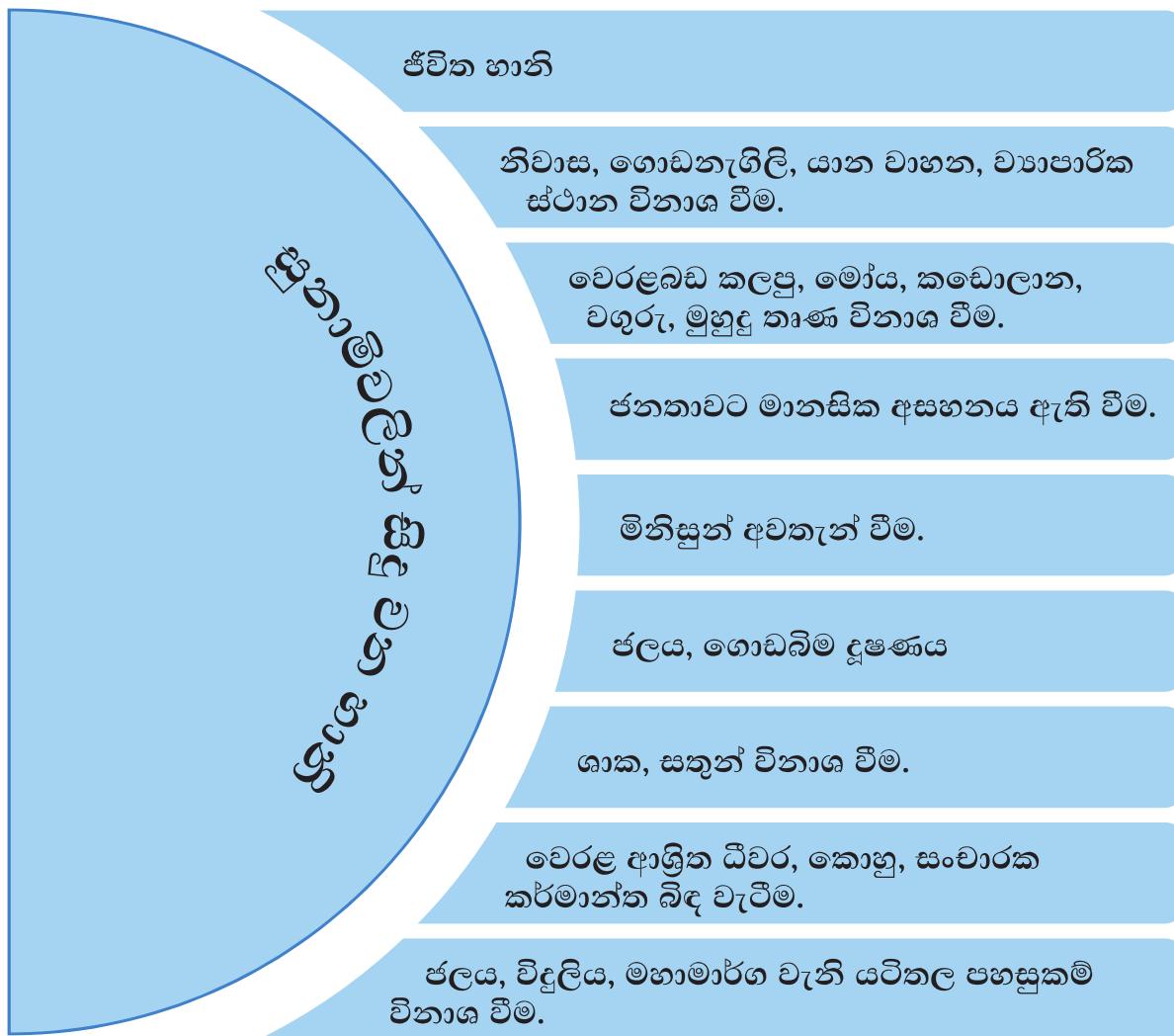
මුහුදු පත්ලේ සිදු වන භුමිකම්පාවක්, නායයැමක් හෝ ගිනිකදු පිපිරිමක් හේතුකොට ගෙන වෙරළ කරා එන වේගවත් රළ "සුනාමි" ලෙස හැඳින්වේ.

"සුනාමි" යනු ජපන් භාෂාවෙන් බිඳී ආ වචනයකි. 'Tsu' (සු) යන්නෙන් "වරාය" යන්න ද, 'nami' (නාමි) යනු "රළ" යන්න ද අදහස් වේ. සුනාමි යනු වෙරළ කරා එන ඉතා උස් වූ මුහුදු රළ ලෙස ද හඳුන්වනු ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකාව දුපතක් වන බැවින් දිවයින වටා ඇති වෙරළ ආක්‍රිත සියලු ම ප්‍රදේශවලට සුනාමි උපදෙශ පවතී. මෙය අනෙකුත් ආපදා මෙන් සුලඟ තොවුව ද ඉන් ඇති වන බලපැම අතිවිශාල වේ. 2004 දෙසැම්බර් 26 දින ශ්‍රී ලංකාවට බලපැ ඉතා බිභිසුණු සුනාමි ආපදාව නිසා ජීවිත හා දේපළවලට විශාල භානියක් සිදු විය.

සුනාමි ඇති වීමට බලපාන හේතු

- මුහුදේ සිදු වන, භුමිකම්පා
- නායයැමි
- ගිනිකදු පිපිරිම් සහ සාගරයට උල්කාපාත වැටීම

සුනාමියකින් වැළකීම සඳහා,

- සුනාමි අනතුරු ඇගැවීම පිළිබඳ ව විමසිල්ලෙන් සිටීම.
- සුනාමි අවස්ථාවක දී වෙරළ ආසන්නයෙහි රඳී නොසිටීම.
- හැකි ඉක්මණීන් උසින් වැඩි ආරක්ෂිත ස්ථාන කරා යැම.

ක්‍රියාකාරකම්

01. “සුනාම්” යන්න කෙටියෙන් තුළත්වන්න.
02. සුනාම් ඇති වීම කෙරෙහි බලපානු ලබන හේතු තුනක් දියන්න.
03. ශ්‍රී ලංකාවට සුනාම් ආපදාවක් ඇති වූයේ කවර දිනයක දී ද?
04. ශ්‍රී ලංකාවේ සුනාම් ආපදාවට ලක් වූ ප්‍රදේශ, ශ්‍රී ලංකා ආකෘති සිතියමක ලකුණු කර තම් කරන්න.

හුමිකම්පා

පාලීවි අභ්‍යන්තරයේ ඇති අධික උෂ්ණත්වය හා පිඩින වෙනස්කම් හේතු කොට ගෙන ක්ෂණික ව සිදු වන හුමියේ සෙලවීම හුමිකම්පා ලෙස හැඳින්වේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ සැම ප්‍රදේශයක ම හුමිකම්පා උපදෙශ තත්ත්වයක් පැවතුණ ද මෙතෙක් එය ආපදා තත්ත්වයක් බවට පත්වී නොමැත. එසේ වූව ද ආසන්න ප්‍රදේශවල සිදු වන හුමිකම්පා මගින් ශ්‍රී ලංකාවට ද ආපදා ඇති විය හැකි ය.

හුමිකම්පා ඇති වීමට බලපාන හේතු

- පාලීවි අභ්‍යන්තරයේ ඇති අධික උෂ්ණත්වය හා පිඩින වෙනස්කම්
- විශාල ජලාග සහ වෙනත් මහා පරිමාණ ඉදිකිරීම නිසා පාලීවි සමතුලිතතාව බිඳ වැටීම
- න්‍යාශ්ටික පිපිරවීම
- ගිනිකදු පිපිරීම

හුමිකම්පා මගින් ඇති වන භාණි

- ජීවිත, දේපල විනාශ වීම
- මිනිසුන් අවතැන් වීම
- එදිනෙදා කටයුතු අඩාල වීම
- වගා බිම විනාශ වීම
- ගාක හා සතුන් විනාශයට පත් වීම

ත්‍රියාකාරකම

හුමිකම්පා මගින් ඇති විය හැකි භානි ඇතුළත් කර පහත සඳහන් වගුව සම්පූර්ණ කරන්න.

මිනිසුන්ට වන භානි	පරිසරයට වන භානි

ආපදා අවස්ථාවකට මුහුණු දීම

ස්වාභාවික ආපදා මුළුමනින් ම වළක්වාලීමට මිනිසාට හැකියාවක් නොමැත. එහෙත් එමගින් ඇති වන භානිය අවම කර ගත හැකි ය. ඒ සඳහා ආපදා කළමනාකරණය වැදගත් වේ. පෙර සූදානම, ආපදා අවස්ථාවේ දී ත්‍රියාන්මක වීම සහ ආපදාවෙන් පසු ත්‍රියාන්මක වන ආකාරය ආපදා කළමනාකරණයෙහි මූලිකාංග වේ.

ආපදා කළමනාකරණ වකුය අනුව ආපදා අවස්ථාවල දී කටයුතු කළ යුතු ආකාරය පිළිබඳ තිද්‍යුන් කිහිපයක් පහත දැක්වේ.

පෙර සූදානම

- අවදානම් කළාප හඳුනා ගැනීම හා එම ස්ථානවලින් ජනතාව ඉවත් කිරීම
- ආපදා, ආපදා සිදු වන ස්ථාන හා සිදු විය හැකි කාල සීමාවන් පිළිබඳ ව ජනතාව දැනුවත් කිරීම
- වන වැස්ම ආරක්ෂා කිරීම
- ජල පෝෂක ප්‍රදේශ ආරක්ෂා කිරීම
- ගොඩනැගිලිවල අකුණු සන්නායක සට්‍රි කිරීම
- අධිබලැති විදුලි රහැන් යට ගොඩනැගිලි ඉදිනොකිරීම
- ආපදාවලට ඔරොත්තු දෙන ලෙස තිවාස ඉදිකිරීම
- ආසන්න කළාපවල තුමිකම්පාවක් සිදු වි තිබේ නම් සූදාම් ආපදා පිළිබඳ විමසිලිමන් ව සිටීම

ආපදා අවස්ථාව

- අනතුරට ලක්වුවන් ආරක්ෂා ස්ථාන වලට ගෙන යාම
- දේපල නොව ජීවීත රක ගැනීමට උත්සාහ දැරීම
- ආපදාවට ගක්තිමන් ලෙස මුහුණ දීම
- අනතුරට ලක්වුවන් සඳහා මෙවදා ආධාර හා ප්‍රතිකාර ලබා දීම
- අනාථ වුවන් සඳහා ආහාරපාන ලබා දීම
- අනතුරු සිදු විය හැකි ගොඩනැගිලිවලින් ඉවත් කිරීම
- අවිරසිදු ආහාර ගැනීමෙන් වැළකීම

ආපදාවන් පසු

- ගැටුළු හඳුනා ගැනීම
- හඳිසි ආපදා මධ්‍යස්ථාන පිහිටුවීම
- ආපදා කට්ටල හඳුන්වා දීම
- ආපදාවට පත්වුවන්ට සහන සැලසීම
- සෞඛ්‍ය වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම
- ආපදාවට ගොදුරු වුවන්ගේ මානසික සෞඛ්‍ය ගොඩනැවීම සඳහා අදාළ කටයුතු සැලසුම් කිරීම

ත්‍රියාකාරකම්

01. ස්වාභාවික උපදුව පහක් නම් කරන්න.
02. ස්වාභාවික උපදුව හා ආපදා අතර ඇති වෙනස පැහැදිලි කරන්න.
03. ස්වාභාවික ආපදා ඇති වීම කෙරෙහි බලපාන මානුෂ ත්‍රියාකාරකම් මොනවා ද?
04. පහත සඳහන් වගුව සම්පූර්ණ කරන්න.

ස්වාභාවික ආපදාව	ඇති වීමට හේතු	ආපදා අවම කර ගැනීමේ ක්‍රම
ගංච්‍රුර	01. 02.	
නියග	01. 02.	
සුලි සුලං	01. 02.	
නායයෑම්	01. 02.	

පැවරුම්

01. ශ්‍රී ලංකාවේ නිරන්තරයෙන් සිදු වන ස්වාභාවික ආපදා දෙකක් නම් කරන්න.
02. පුවත්පත්, සගරා යනාදිය ආධාර කර ගනිමින් ශ්‍රී ලංකාවේ ස්වාභාවික ආපදාවලට ලක් වූ ප්‍රදේශවල පින්තුර ඇතුළත් තොරතුරු ගොණුවක් සකස් කරන්න.
03. එම ප්‍රදේශවල ආපදා ඇති වීමට බලපා ඇති හේතු සෞයා ඉදිරිපත් කරන්න.
04. සිසුන් කණ්ඩායම් වශයෙන් සංවිධානය වී ආපදා අවස්ථාවකට ගොදුරු වී ඇති ජනතාවට සහාය වීම සඳහා ගත යුතු පියවර ඇතුළත් කරමින් පත්‍රිකාවක් සකස් කරන්න.

ගෝලීය දේශගුණික වෙනස්වීම්

සාමාන්‍ය දේශගුණික රටාවේ දිගු කාලීන හා කෙටි කාලීන ව ඇති වන වෙනස්වීම් දේශගුණික වෙනස්වීම් ලෙස හැඳින්විය හැකි ය.

අනීතයේ දේශගුණික වෙනස්වීම් සිදු වීමට දිගු කාලයක් ගත වුව ද වර්තමානයේ මෙම සිදුවීම් කෙටි කාලයක් තුළ දී සිදු වන බව පෙනේ. මැත කාලයේ දී නිරතුරු ව ම ඇති වන නියං තත්ත්වයන්, කටුක ශිත සංස්කීර්ණ ප්‍රාග්ධන සුළු කුණාවු යනාදිය මෙම දේශගුණික වෙනස්වීම්වල ප්‍රතිඵල ලෙස හඳුනා ගත හැකි ය. ගෝලීය වශයෙන් ඇති වන මෙවැනි දේශගුණික වෙනස්වීම් ශ්‍රී ලංකාවට ද බලපා ඇතේ.

දේශගුණික වෙනස්වීම් ඇති වීමට හේතු

- අධික ඉන්ධන දහනය
- වනාන්තර විනාග කිරීම
- වායුගෝලය උණුසුම් වීම
- කෘෂි හා කාර්මික අපද්‍රව්‍ය ගිනි තැබීම
- ගිනිකදු පිපිරීම

දේශගුණික වෙනස්වීම් ශ්‍රී ලංකාවට බලපාන ආකාරය

1. මුහුදු ජල මට්ටම ඉහළ යාම නිසා වෙරළබඩ පරිසර පද්ධති විනාග වීම

- වෙරළබඩ බිම ජලයෙන් යට වීම
- පානීය ජලය දූෂණය වීම
- වෙරළ බාධනය වැඩි වීම
- දිවර කර්මාන්තය අඩාල වීම හා වෙරළබඩ කර්මාන්ත විනාග වීම

2. අධික වැසි මගින් ඇති වන ආපදා

- ජලගැලීම් හා නායයැම් වැනි තත්ත්වයන් ඇති වීම
- ජීවිත හා දේපල හානි සිදු වීම
- යටිතල පහසුකම් විනාග වීම
- කෘෂි එලදාව අඩු වීම

3. වායුගෝලීය උෂේණත්වය ඉහළ යාම නිසා ඇති වන ආපදා

- නියං තත්ත්වයක් ඇති වීම
- ජල හිගය
- අස්වැන්න අඩු වීම
- කෘෂිකාර්මික රටාව හා හෝග වර්ග වෙනස් වීම
- බෝවන රෝග වැඩි වීම, හඳුනා ගත නොහැකි රෝග තත්ත්වයන් ඇති වීම
- සමේ රෝග, ග්වසන රෝග සහ අක්ෂී රෝග බහුල වීම
- මානසික ආතතිය ඇති වීම

4. බලශක්ති සම්පත් නිෂ්පාදනය හා භාවිතය සම්බන්ධ ගැටලු මතු වීම

- උෂේණත්වය වැඩි වීම නිසා වායු සම්කරණ, විදුලිපංකා වැඩියෙන් භාවිත කිරීමට සිදු වීම
- ජලවිදුලිබල උත්පාදනය අභාල වීම
- විදුලිබලය හා තාප බලශක්තිය සඳහා ඉල්ලම වැඩි වීම

දේශගුණික වෙනස්වීම් අවම කිරීමට ගෙන ඇති ක්‍රියාමාර්ග

- කාර්මික, කෘෂිකාර්මික, ප්‍රවාහනය වැනි ක්ෂේත්‍රවලින් වායුගෝලීයට මුදාහරිනු ලබන කාබන්ඩයොක්සයිඩ් වැනි අහිතකර වායු ප්‍රමාණය අවම කිරීම.
- වනහරණය අවම කිරීම හා වනාවරණය වැඩි කිරීම
- රක්ෂිත වනාන්තර කළාප ඇති කිරීම
- පරිසරයට බලපැමි අඩු ජීව වායු භාවිතය ප්‍රබල කිරීම
- ගෝලීය උණුසුම වැඩි කරන වායු (හරිතාගාර වායු) මුදාහැරීම පිළිබඳ සීමා පැනවීම
- සන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය
- අනවසර ඉදිකිරීම තහනම කිරීම
- ජනතාව දැනුවත් කිරීම
- ලෝකයේ අනෙකුත් රටවල් සමග සාමුහික ව කටයුතු කිරීම

ක්‍රියාකාරකම්

01. ගෝලීය දේශගුණය වෙනස් වීමට බලපාන හේතු මොනවා දී?
02. ගෝලීය උෂ්ණත්වය ඉහළ යාම නිසා ඇති වන පාරිසරික හානි තුනක් සඳහන් කරන්න.

පැවරුම්

01. දේශගුණික වෙනස්වීම් අවම කිරීමට ඔබට දායක විය හැකි ආකාරය කෙටියෙන් විස්තර කරන්න.
02. ආපදාවකට ලක් වී සිටින ජනතාවගේ දැනුවත් වීම සඳහා ආරක්ෂාකාරී පියවර ඇතුළත් කරමින් පෝස්ටරයක් නිර්මාණය කරන්න.
03. ජනමාධ්‍ය ප්‍රවාන්ති ආධාරයෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ අකුණු මගින් සිදු වන අනතුරු වැඩි වීමට හේතු සෞයා බලා වාර්තාවක් ඉදිරිපත් කරන්න.
04. මෙවතින් ආපදා අවස්ථාවකට ඔබට මුහුණ දීමට සිදු වුවහොත් ඉන් මේම ඔබ ගන්නා පියවර තුනක් යෝජනා කරන්න.
05. i. ඔබ ජ්‍යවත් වන හෝ ඔබගේ පාසල අවට ප්‍රදේශයේ හෝ ස්වංජාවික ආපදාවක් සිදු වී තිබේ නම් වැඩිහිටියකු සමග එම ප්‍රදේශයට ගොස් ඒ පිළිබඳ ව නිරික්ෂණය කරන්න.
- ii. එම ආපදාව තිසා සිදු වී ඇති හානි වාර්තා කර ගන්න.
- iii. එම ආපදාව සිදු වීමට බලපා ඇති හේතු විමසා ද්‍රානගන්න.
- iv. සියලු තොරතුරු ඇතුළත් වාර්තාවක් පන්තියට ඉදිරිපත් කරන්න.
- v. එම හානි වළක්වා ගැනීමට හා අවම කිරීමට ගත හැකි පියවර සාකච්ඡා කර ඉදිරිපත් කරන්න.

ඡාරීභාණික වචන

ස්වාධාවික උපදෙශ	Natural Hazards	ඹියற් කෙක අනර්තත්තන්කൾ
ଆපදා	Disasters	පෝරණර්තත්තන්කൾ
නියගය	Drought	වරට්සි
ඡුල්	Wind	කාථ්‍රු
ගෝලීය උණුසුම වීම	Global Warming	පුකොෂාම බෙප්පමෙනු තෘත්තල්
බැවුහිනි	Bush Fires	කාට්ටුත් තී
ගංවතුර	Flood	බෙංංලපෙපරුක්කු
නායයේම්	Earth Slip/Land Slides	නිලස්සරිවුක්ක්
පාශාණ	Rocks	පාරෙහක්ක්
සුල් සුල්	Cyclones	ශුරාවනීක්ක්
අකුණු සැර	Thunderbolt/Lightening	මින්නල තාක්කම්
විදුත් ත්‍රියාකාරිත්වය	Electric phenomenon	ඇලත්තිරණියල තොර්ත්පාඩු
සංවහන ත්‍රියාවලිය	Convectional Process	මෙර්කාවුකෙස් සෙයන්මුහෙර
නුමිකම්පාව	Earth Quake	ප්‍රඩි නැඟුක්කම්
ගිනිකදු පිළිරිම	Volcanic Eruption	ෂරීමලෙ බෙංංප්පු
පාලීවී සමතුලිතතාව	Equilibrium of the earth	ප්‍රඩියින් සමන්විලෙ
නාස්ට්‍රික පිළිරිවීම්	Nuclear Explosions	අණු බෙංංප්පුක්ක්ක්
ଆපදා කළමනාකරණය	Disaster Management	අනර්තත මුකාමෙමත්තුවම්
ඡල පෝෂක පුදේග	Catchment Area	නීරෙන්තු පිරුතේසම්
අකුණු සන්නායක	Lightening Conductors	මින්නල තාங்கික්ක්
අවදානම් කළාප	Hazardous Zones	அபாயம்-மிக்க வலயங்கள்
හඳිසි ආපදා මධ්‍යස්ථාන	Emergency Disaster Centers	அவசர பෝரணர்த்த நிலையங்கள்
ଆපදා කට්ටල	Disaster Kits	பෝරணர்த்தம் தொடர்பான கருவித் தொகுதிகள்
ගෝලීය දේශගුණික වෙනස්වීම	Global Climatic Changes	පුකොෂාක කாலநிலை மாற்றங்கள்
ඉන්ධන දහනය	Burning of Fuel	எரிபொருள் எரிவு
වෙරළ බාධනය	Sea Erosion	கடல் அரிப்பு
වන හරණය	Deforestation	காடழிப்பு